

ਜੇਵੀ ਗੁਪਤਾ ਜੇ.

ਮਹੰਤ ਪੂਰਨ ਦਾਸ ਚੇਲਾ ਮਹੰਤ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ,-
ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ।

1972 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 189 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ

13 ਮਈ 1988

ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ (1925 ਦਾ XXIV)- ਐੱਸ. 2(4) (iv) ਅਤੇ 16(2) (Ri)- ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ- ਉਦਾਸੀ ਡੇਰੇ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੰਸਥਾ- ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਅਤੇ ਮਹੰਤ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ- 'ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ' ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਸਾਹਿਬ—ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਪੂਜਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ—ਮਾਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇੰਦਰਾਜ—ਕੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਜੋਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਆਫੀ ਨੇ ਡੇਰਾ ਲੁੰਗ ਨੂੰ ਰਖਵਾਲੇ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਧਾਰਾ 16(2)(iii) ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਉਦਾਸੀ ਡੇਰਾ ਹੀ ਬਣੀ ਰਹੀ। “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ” ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਪੂਜਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਸਥਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਉਦਾਸੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 9 ਅਤੇ 11)

1972 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਪੀ.ਕੇ.ਪੱਲੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੇਖਾ ਪੱਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ
ਸਨ।

ਅਤੇ

ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ, ਐਸ.ਸੀ ਸਿੱਬਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਕੇ.ਸੀ. ਪੁਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ
ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਈਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਨਿਰਣਾ

ਜੇ. ਵੀ. ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.

ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ
ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ. ਅਤੇ ਬੀ.ਐਸ. ਯਾਦਵ, ਜੇ.

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 27 ਮਈ, 1983 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇ ਫੈਸਲੇ ਸੁਣਾਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਤਭੇਦ ਸਨ। ਕੇ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ. ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀ.ਐਸ. ਯਾਦਵ, ਜੇ. ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, 27 ਮਈ, 1983 ਦੇ 3 ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਕਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਲਈ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ।

(2) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ, ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾਜ਼ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (1) ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਡੇਰਾ ਲੰਗ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ (ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ) ਦੇ ਸੱਠ ਉਪਾਸਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਝਗੜਾ ਪਿੰਡ ਸਰਦਾਰਗੜ੍ਹ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹੰਤ ਪੂਰਨ ਦਾਸ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਹੰਤ ਸਨ, ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਡੇਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਦਾਸੀ ਸਾਧੂਆਂ ਦਾ ਡੇਰਾ ਹੈ। ਮੂਲ ਡੇਰਾ ਪਿੰਡ ਚੁੱਘਾ ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਸਰਦਾਰਗੜ੍ਹ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੂਲ ਡੇਰੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ। ਪਿੰਡ ਸਰਦਾਰਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਡੇਰਾ ਉਦਾਸੀ ਸਾਧੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਚੁੱਘਾ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਡੇਰੇ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਾਖਾ ਸੀ। ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰਿਆ ਡੇਰਾ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਹੰਤ ਪੂਰਨ ਦਾਸ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖ਼ਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਐਸਜੀਪੀਸੀ) ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਲੜੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਇਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਕਸਟਮ ਗਵਰਨਿੰਗ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮਹੰਤ ਪੂਰਨ ਦਾਸ ਦੇ ਇੱਕ ਖ਼ਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ: -

“1. ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਖ਼ਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ.

2. ਕੀ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 16(2)(iii) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਆਰ.

ਮਹੰਤ ਪੂਰਨ ਦਾਸ ਚੇਲਾ ਮਹੰਤ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਜੇ.ਵੀ. ਗੁਪਤਾ, ਜ.)

ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ *thq* ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1 ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16(2) (iii) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹੰਤ ਪੂਰਨ ਦਾਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

(4) ਅਪੀਲ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਮਹੰਤ ਪੂਰਨ ਦਾਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਚੇਲਾ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ. ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਮਹੰਤ ਪੂਰਨ ਦਾਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(4) (iv) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ' ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀ।

(5) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਬੀ.ਐਸ. ਯਾਦਵ, ਜੇ. ਨੇ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮਹੰਤ ਪੂਰਨ ਦਾਸ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ *ਲੋਕਸ ਸਟੈਂਡ ਸੀ।* ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖੋਜ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ। ਅੰਕ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16(2)(iii) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(6) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ *ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ* ਦਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਪੂਰਨ ਦਾਸ ਇੱਥੇ ਦਾਤਰੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ^{ਸਿੱਖੀ ਸਲਾਹ} ਅਨੁਸਾਰ ਮਹੰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਦਾਸੀ ਸਾਧੂਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲਾ ਮਹੰਤ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਚ *ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ* ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ *ਭੇਖ ਪਿਛਲੇ ਚੇਲਿਆਂ* ਵਿਚੋਂ ਮਹੰਤ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮਹੰਤ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ, ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, *ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ* ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ, ਪੂਰਨ ਦਾਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(4) (iv) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਖਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ

ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ , ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਹੰਤ ਦੀ ਵਾਰਿਸ *ਗੁਰੂ* ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ। ਚੇਲਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਉਕਤ ਦਫਤਰ ਦਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ , ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ।

(7) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਖਰੀ ਮਹੰਤ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭੇਖ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਭੇਖ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮਹੰਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਨਦਾਨੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਤੀਜੀ ਏਜੰਸੀ ਹੋਵੇ ਵਿਚ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹੰਤ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਚੁਣਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(8) ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਬੀ.ਐਸ. ਯਾਦਵ, ਜੇ. ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਪੂਰਨ ਦਾਸ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ *ਲੋਕਸ ਸਟੈਂਡ ਸੀ।* ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(9) ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16(2) (iii) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਪੂਜਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਣ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ' ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਪੂਜਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਉਦਾਸੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਗਲਤ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 60 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, *ਸਮਾਧ ਦੀ ਹੱਦ ਵਿਵਾਦਤ* ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹੀ ਸੀ

(1) ਏਆਈਆਰ 1987 ਪੀ.ਬੀ. ਅਤੇ Hry. 64,

ਮਹੰਤ ਪੂਰਨ ਦਾਸ ਚੇਲਾ ਮਹੰਤ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਜੇ.ਵੀ. ਗੁਪਤਾ, ਜ.)

ਨੂੰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਨ 1902 ਵਿੱਚ ਮਹੰਤ ਜਵਾਹਰ ਦਾਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਮਹੰਤ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਨ 1902 ਵਿੱਚ ਮਹੰਤ ਜਵਾਹਰ ਦਾਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 'ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਸ਼ਬਦ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਦਾਸੀ ਡੇਰਾ ਹੀ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। 'ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਪੂਜਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਸਥਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਉਦਾਸੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾਸ ਮਹੰਤ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (2), ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਨਾਮ ਮਹੰਤ ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਪਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (3)। ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾਸ ਮਹੰਤ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ, ਝੰਡਾ ਹੋਵੇ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪੀਲੇ ਝੰਡੇ ਵਾਲਾ ਸਟਾਫ਼ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਡਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹੋਰ ਕਮਰੇ ਹੋਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਹਿਮ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਦਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮੋਢੀ ਇੱਕ ਉਦਾਸੀ ਸੰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਸਮਾਧਾਂ ਸਨ, ਇੱਕ ਸੰਸਥਾਪਕ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦੀਆਂ, ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ, ਇਹ ਤਿੰਨ ਤੱਥ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ, ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀ। ਸਮਾਧਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਚੇਲਾ ਤੱਕ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਜੋਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਮਹੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(10) ਦੂਜੇ ਚੰਦ 'ਤੇ, ਜੱਜ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਸਰਦਾਰਗੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ਜਮਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਤੋਂ

(2) ਏਆਈਆਰ 1984 ਐਸਸੀ 858

(3) ਏਆਈਆਰ 1984 ਐਸਸੀ 1059

ਸਾਲ 1901 ਅਤੇ 1902 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ. ਮਹੰਤ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਫਾਈਲ ਤੋਂ ਇਹ ਭਰਪੂਰ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮਹੰਤ ਜਵਾਹਰ ਦਾਸ ਨੇ ਸਾਲ 1902 ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ (ਨਕਲ ਐਕਸ. ਆਰ. 18) ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਇੰਦਰਾਜ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਵੀ ਉਸੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹਨਾਂ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਹੰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ (ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਸ਼ਮੀ ਪਦਸਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ) (4) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਨ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀ।

(11) ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਆਰ. 14 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅੰਤਮ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਫੀ ਨੇ ਫਿਲਹਾਲ ਡੇਰਾ ਲੁੰਗ ਇਮ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਬੀ.ਐਸ. ਯਾਦਵ, ਜੇ., ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16(2) (iii) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ।

(12) ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਸੀ.ਐਨ.ਜੀ ਅਤੇ ਐਸ.ਡੀ.ਬਜਾਜ ਜੇ.ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਡਰੱਗਜ਼ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, -
ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 6144 .

3 ਜੂਨ 1988

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 19(1)(g) ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ—ਆਰਡਰ *cont.* ਐਕਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ

(4) 1962 , 9 ਨਵੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ